

צוואה של אסירים במחנה חלמנו

צוואה זו נכתבה בידי אסירים יהודים במחנה המוות חלמנו, ונמצאה שם אחרי המלחמה. היא הועברה ליד ושם מטעם "הוועדה הפולנית הכללית לחקירות פשעי נאצים בפולין".
חלמנו – מחנה המוות הראשון לפעול, בו נרצחו בגזים כ-360,000 יהודים, שבויי מלחמה סובייטים וצוענים. (הצוואה כתובה ביידיש).

אלה הם היהודים שעבדו בקולמהוף (חלם, קרי חלמנו), בין קולו לדבי במחנה המוות.

1. הרשקוביץ	יוסף	מקוטנו
2. פלוצקר	מוישה	מקוטנו
3. פלוצקר	פייבל	מקוטנו
4. שלמוביץ	שעיה	מגרבוב ליד לודז'
5. רדקייביץ'	נח-וולף	מלודז'
6. חרך	חצקל	מלצ'יצה
7. ואכטל	שמחה	מלצ'יצה
8. ואכטל	ישראל-חיים	מלצ'יצה
9. יאסטז'בסקי	בניק	מלצ'יצה
10. נוסבוים	אהרון	מסניקי
11. שטראסבורג	עוזר	מלוטומירסק
12. שטאייר	גצל	מטורק

אלה היהודים האחרונים שעבדו בשביל הגסטאפו בחלמנו הנמצאת בין דבי לקולו. אלה הימים האחרונים של חיינו ולכן אנו נותנים אות אולי יש עדיין קרובים או מכרים של אנשים אלה. כך שתדעו שכל היהודים שגורשו מליצמאנשטאט (לודז') נהרגו באופן אכזרי מאוד, הם עונו ונשרפו. שלום, אם תנצלו אתם חייבים לנקום.

מתוך: יהודית קליינמן (ערכה), **"אגרות "מאין-שם". אגרות אחרונות של יהודים מארצות השלטון הנאצי, יד ושם, ירושלים, 1988, עמ' 94**